

**THE ROLE OF SCHOOL IN DIRECTING ELEMENTARY STUDENTS TO
CREATIVE THINKING**

Inoyatova Z.X

*Nizomiy nomidagi TDPU Boshlang'ich ta'lim fakulteti Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi
kafedrasi v,b dotsenti*

Mansurova M.J

TDPU Boshlang'ich ta'lim fakulteti 2-kurs talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarini kreativ fikrlashga o'rgatish. o'quvchilarni kreativ fikrlashga yo'naltirishda maktabning roli. Sohada mavjud bo'lgan muammo va yechimlar haqida fikr yuritilgan.*

Kalit so'zlar: *kreativlik, fikrlash, qobiliyat, ta'lim, tarbiya, texnologiya, rivojlantirish, ijodkorlik, raqamli ta'lim.*

Bugungi kunda boshlang'ich sinf o'quvchilarining kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirish muhim omillardan biri hisoblanadi. O'quvchilarning kreativ fikrlashga yo'naltirishda metod, usul va turli vositalar muhim rol o'ynaydi. Ushbu metod va eng ko'p ta'lim bilan shug'ullanadigan joyi maktabdir. Ularning ta'lim olishi vositalardan foydalanib o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda maktab yetakchi rolni egallaydi.

O'quvchilarning uchun muhim rol o'ynaydigan shaxs bu-o'qituvchi. Har bir o'quvchi o'zining ijodiy, ijtimoiy faolligi orqali rivojlanishi va muvaffaqiyatlarga erishishi, o'zligini namoyon qilishi uchun maktab va o'qituvchilar kerakli sharoitlarni yaratib berishlari bu sohada eng yaxshi yechim bo'ladi. Atrof-muhit va yaratilgan shart sharoitlar o'quvchilarni kreativ fikrlashga yo'naltirishda alohida o'rin egallaydi Kreativ faollik o'quvchilarda boshlang'ich sinflardan boshlab shakillantiriladi. Ushbu jarayonda o'quvchilarda mustaqil fikrlash, mas'uliyatlik, kreativ faollik ko'nikmalari tarkib topadi. Boshlang'ich sinflarda kreativ fikrlash qobiliyatini samarali shakillanishi uchun ijtimoiy jihatdan barqaror nuqtai- nazarga ega bo'lgan ijobiy xarakterdagi ijodkor shaxsni tarbiyalash muhim ahamiyatga ega.

Globalashuv davrida ta'lim jarayonida zarur bo'ladigan vosita va usullarni yangilashni taqazo qilmoqda. Bunday yangilanish o'qituvchi, o'quvchi hamda maktab ta'limini boshqaruvchi sub'ektlar faoliyatiga aloqadordir. Mazkur vositalar sirasiga darsliklar, o'quv adabiyotlari, kompyuter texnologiyalari, o'qitishning innovatsion usullarini kiritish mumkin. Bu o'quvchining keativ faollik ko'rsatishini ta'minlash, mustaqil fikrlashi uchun keng yo'l ochish, yangiliklar yaratishiga imkoniyat berish o'zi uchun individual ta'lim yo'nalishini tanlashiga yo'l ochish demakdir. Pedagogika, psixologiya, sotsiologiyaga oid manbalarda sezgiga asoslangan tasavvur hamda xayol yoki ijodkorlikni aniq tushunish holatlari haqida fikr yuritiladi. Ijodkorlikka asoslangan nuqtai nazarni yo'naltirish uchun muammoning tarixiy ildizlariga murojaat qilish lozim.

Kreativlik so'zini ilk bor 1922-yilda AQSh olimi D. Simpson tomonidan qo'llanilgan. Ushbu atama orqali shaxs qolipdagi, stereotip, odatiy tafakkurdan voz kechish qobiliyatini ta'riflagan.

Kreativlik (lot. creatio - yaratish, vujudga keltirish) - bu insonning noodatiy g'oya, fikr bera olish, muammolarni takrorlanmas, original yechimini topish, tafakkurning an'anaviy shakllaridan voz kecha olishga bo'lgan qobiliyatidir.

Kreativlik va ijodiy layoqat tushunchasi ilmiy hodisa sifatida o'tgan asrning 70 yillaridan boshlab mutaxassislarning e'tiborini o'ziga jalb qilgan. Ko'plab xorijlik mutaxassislarning tadqiqotlarida kreativ faollikning mohiyati, vazifalarni bajarishda ma'lumotlarni, axborotlarni turli usullarda jadallik bilan qo'llash sifatida tushunilgan. Bu mustaqil tarzda vujudga keladigan o'quvchilarning faolligiga yo'naltirilgan, o'z-o'ziga muammo qo'yish shaklida namoyon bo'ladigan hodisa bo'lib, bunda vaqt, harakat maromini ifodalovchi muhim omil sifatida ahamiyat kasb etadi.

K. Rodjers (1944) kreativlik deb muammolarni yangi yechimi va biror narsa, voqea, xolatni ifoda etishning yangi usullarini aniqlashni tushunadi.

Kreativlik bilan shaxs va intellektual xossalar taqqoslangan tadqiqotlar katta ahamiyatga egadir. Intellektual xossalar bilan taqqoslash bo'yicha tadqiqotlar Dj. Gilford tomonidan amalga oshirilgan. Kreativlik - bu insonning shaxsiy xususiyati bo'lib, uning o'z-o'zini takomillashtirib va rivojlantirib borishi bilan bog'liq.

Bolalarda kreativlikni rivojlantirishda quyidagilarga e'tibor qaratish zarur:

1) ular tomonidan ko'p savollar berilishini rag'batlantirish va bu odatni qo'llab-quvvatlash;

2) bolalarning mustaqilligini rag'batlantirish va ularda javobgarlikni kuchaytirish;

3) bolalar tomonidan mustaqil faoliyatni tashkil etilishi uchun imkoniyat yaratish;

4) bolalarning qiziqishlariga e'tibor qaratish.

Quyidagi omillar shaxsda kreativlikni rivojlantirishga to'sqinlik qiladi:

1) o'zini tavakkaldan olib qochish;

2) fikrlash va xatti-harakatlarda qo'polikka yo'l qo'yish;

3) shaxs fantaziyasi va tasavvurining yuqori baholanmasligi;

4) boshqalarga tobe bo'lish;

5) har qanday holatda ham faqat yutuqni o'ylash.

Xulosa qilib aytganda boshlang'ich sinf o'quvchilarining kreativlik va ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirish bugungi kunda dolzarb masala hisoblanadi. Bunda maktablarning rolini oshirish uchun dars jarayonlariga ijodiy tomonlama yondoshish, o'quvchilarning fikrlarini hurmat qilish talab qilinadi.

Har bir bolani yoshligidanoq to'g'ri tarbiyalab borsa, u kun kelib vatani uchun kerakli kadr bo'lib yetishadi. Hozirda maktabgacha ta'lim davridanoq bolani to'g'ri yo'naltirib borilmoqda. Bolalar dastlabki sodda tushunchalarini maktabgacha ta'lim davridanoq egallab borishmoqda. Dastlabki tushunchalar bola uchun poydevor bo'lib xizmat qiladi. Bola dastlabki muhim va sodda tushunchalarni boshlang'ich sinfda o'zlashtiradi. Mana shu davr har bir bola uchun katta ahamiyat kasb etadi. Yaxshi berilgan bilim kelajakda o'z

samarasini ko'rsatadi. Bugungi kunda pedagoglardan doimiy tinimsiz ishlashlari va tajribalarini muntazam oshirib borishlari talab etiladi.

LIST OF LITERATURE USED:

1. Ann. For. Res. 65(1): 2291-2296, 2022 ISSN: 18448135, 20652445 ANNALS OF FORE RESEARCH <https://www.e-afr.org/> © ICAS 2022 PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF METHODOLOGICAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY CLASS TEACHERS. Zulfiya Inoyatova, Dilfuza Karamatova, Aksungul Baltamuratova, Dilafuz Aralova.
2. Isomiddin o'g'li, H. A. (2023). Integrativ yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining reflektiv kompetentligini rivojlantirish mazmuni. *FINLAND" MODERN SCIENTIFIC RESEARCH: TOPICAL ISSUES, ACHIEVEMENTS AND INNOVATIONS"*, 14(1).
3. Hakimov, F. (2024). THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE MANAGEMENT OF GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 4(02), 164-168.
4. Khakimov, F. (2024). METHODS OF DEVELOPING CREATIVE THINKING SKILLS OF PRIMARY CLASS STUDENTS. *Confrencea*, 5, 89-92.
5. Abrorxonova, K., Rahmatova, F., & Dehqonboyev, M. (2022). TECHNOLOGY OF FORMING THE VIRTUE OF TOLERANCE IN PRIMARY CLASS STUDENTS. *Science and Innovation*, 1(7), 362-367.
6. Abrorxonova, K., & Pirnazarova, K. (2022). BOSHLANG 'ICH SINFI O'QUVCHILARIDA TADQIQOTCHILIK QOBILİYATINI SHAKLLANTIRISH. *Science and innovation*, 1(B8), 2089-2096.